С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д.ф.н. Юлияна Иванова Стоянова

по конкурса за заемане на академичната длъжност *доцент* в направление **2.1 Филология (Фонетика и фонология на испанския език), обявен в ДВ, бр. 88 от 18.10.2024**

Гл. ас. д-р Милена Маринкова е единствен кандидат по конкурса за заемане на академичната длъжност *доцент* по „Фонетика и фонология на испанския език“ за нуждите на Катедрата по испанистика и португалистика към Факултета по класически и нови филологии на СУ „Св. Климент Охридски“.

Развитието на гл. ас. д-р Милена Маринкова е свързано със Софийския университет „Св. Климент Охридски“, където тя през 1996 г. получава магистърска степен по специалността „Испанска филология“, а от 2007 година до момента успешно се реализира като преподавател в Катедрата по испанистика и португалистика. След като в 2010 г. защитава докторска дисертация на тема „Сричката в съвременния испански език (синхрония и типология)“ под ръководството на именития испанист проф. д.ф.н. Иван Кънчев, д-р Маринкова печели конкурс за главен асистент. Кандидатката разширява професионалната и научната си подготовка по време на две специализации в Мадрид (януари – юни 2001 и октомври 2001 – юни 2002 г.), които подпомагат по-нататъшното ѝ професионално израстване.

Преподавателската дейност на гл. ас. д-р Милена Маринкова се осъществява главно в Софийския университет. Д-р Маринкова води упражнения и лекции по фонетика, фонология и диалектология на испанския език, устен превод и преводаческа практика за бакалаври, подготвя и изнася авторските курсове „Устната комуникация и нейният дискурс“ и „Увод във взаиморазбирането между френски и испански език“ съответно в магистърските програми „Приложна лингвистика“ и „Франкофония, многоезичие и междукултурна медиация“ на Факултета по класически и нови филологии.

Гл. ас. д-р Милена Маринкова е ръководила една успешно защитена магистърска теза в МП „Приложна лингвистика“, рецензирала е други три магистърски тези и е подготвила отзив за дисертационен труд по фонетика и фонология.

Веднага след постъпването си в Катедрата кандидатката поема различни важни за функционирането ѝ учебно-административни дейности: член на комисии, курсов ръководител на бакалаври и отговорник за втори чужд език на специалността „Испанска филология“.

Д-р Маринкова участва в 5 проекта: тя е ръководител на важен вътрешноуниверситетски проект, член е на научния колектив на проект с национално значение, финансиран от Фонд „Научни изследвания“, и съответно експерт, бенефициент и научен наставник на три проекта по „Развитие на човешките ресурси“. За успешното ръководство на проекта „Създаване на съвременен уебсайт с адаптивен дизайн на Катедрата по испанистика“ кандидатката получава специалното отличие на научната комисия към ФКНФ.

Участието в национални и международни конференции затвърждава впечатлението за високата изследователска активност на гл. ас. д-р Милена Маринкова: в списъка с публикации са отбелязани 8 престижни форума (5 от тях международни), на които е представила секционни доклади.

За достойното място, което гл. ас. д-р Милена Маринкова заема между специалистите в областта на испанистиката, свидетелства също така членството ѝ в престижни организации и съюзи (член е на Аржентинското общество за лингвистични изследвания – SAEL, на Международната асоциация на писмени и устни преводачи - IAPTI и на Асоциацията на преводачите у нас), както и работата ѝ като експерт към МОН при оценяването на проекти за учебни комплекти по испански език за средните училища и в Комисията за организиране и провеждане на олимпиадата по испански език.

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Милена Маринкова кандидатства с трудове, които не повтарят тези за придобиване на докторска степен: 2 монографии (едната от които е представена като хабилитационен труд: „Фонетика и фонология на говорните звукове в глобалния испанския език“, 2024, 191 с.) и 13 статии в неферерирани, но преминали през научно рецензиране и редактиране научни списания и сборници. Бих желала да отбележа също така преводите на три книги с научно-приложен характер, участието ѝ в авторските

колективи на два испанско-български речника, както и съставителство и редакция на сборник с доклади от международна конференция, организирана от нашия университет.

Изследователският интерес на гл. ас. д-р Милена Маринкова обхваща няколко взаимно свързани научни области: лингводидактика (статиите, отбелязани като **No 6** и **No 10**); социопрагматика (**No 7** и **No 12**); контрастивна и конфронтативна лингвистика, включваща българско-испански изследвания (**No 11** и **No 14**). Свързващият елемент между всички изследвания на кандидатката обаче е интересът ѝ към звуковата страна на испанския език, отразена на първо място в монография ѝ (**No 1**), в книгата, издадена по дисертационния ѝ труд (**No 2**) и в 7 от останалите публикации (вж. **No 3, 4, 5, 8, 9, 13, 15**). Затова ще се спра по-подробно на монографичното изследване „Фонетика и фонология на говорните звукове в глобалния испанския език“, посветено на изменението на подсистемата на испанските антропофонични звукови сегменти в диахронен и синхронен план, което си поставя амбициозната цел да представи „генезиса на антропофоничните звукове в испанороманските исторически, иновационни, преходни и контактни езици и диалекти езици“ (с.13), като се позовава, от една страна, на фонетични и фонологични критерии, и, от друга, на принципите и параметрите, които управляват диасистемата на испанския език във връзка с неговата външна структура и вътрешна архитектоника.

Изследването в областта на сравнително новото направление на геолингвистиката и диалектографията има широк интердисциплинарен характер, като си служи с теоретико-методологическите основи на фонетиката, диалектологията, историческата, контрастивната и конфронтативната лингвистика, социолингвистиката, психолингвистиката и културната антропология. Въз основа на задълбочените си познания си в тези научни области авторката успява да представи интралингвистичните и екстралингвистичните предпоставки за измененията и вариациите на звуковите сегменти в испанския език, като отчита функционалните разграничения между система, норма и реч, свързва артикулационните, акустичните и перцептивните диференциални признаци с възможностите на човешкия артикулационен и слухов апарат, анализира диатопичните, диастратичните и диафазичните разлики с оглед на произносителните стилове, отчитайки разлики в пола, възрастта, социалната група, и т.н.

Монографията в обем от 191 страници по своята обща композиция е съобразена както с изискванията на жанра, така и със спецификата на разработваната проблематика.

Състои се от увод, четири глави, заключение и богат илюстративен материал, присъстващ в тъканта на текста под формата на 15 таблици, 25 фигури и 26 илюстрации. Въвеждащата част започва със списък на използваните символи на фонетична транскрипция и съкращенията, които се срещат в текста, доколкото те са необходима предпоставка за безпрепятственото вникване в по-нататъшното изложение. Трудът завършва с 4 приложения, които допълват академичното оформление на книгата: индекси на употребените езиковедски термини и на цитираните топоними; списък на използваните дигитализирани ресурси и на аудиовизуалните ресурси (на брой 43). Библиографията включва внушителен брой източници (287!), основно на испански и български език.

Уводът изпълнява двояка функция: не само запознава читателя с предмета, обекта, целите, задачите на изследването, структурата на текста и съдържанието на отделните глави, но очертава и теоретико-методологическата рамка на изследването. Тезисно и лаконично, но ясно обосновано са заявени принципните позиции, върху които се базират описанията и анализите. Изтъква се отчитането както на традиционни, така и на съвременни научни постановки и подходи, като напр. тези на линвгистичната персонология, синергетиката, генеративната и когнитивната фонология и др. Особено ценни са дървовидните схеми и таблиците, които систематизират диафоничните характеристики на антропофоничните звукове в испанските тополекти, регионолекти и геолекти. Разгърнати в цели 19 страници, прецизните и подробни описанията на артикулационните признаци на вокализма и консонантизма на съвременния испански език не само подготвят възприемането на по-нататъшния текст – те са много ценен самостоятелен справочник за студенти, колеги и всички други, които се интересуват от испанската звуковата система.

По-нататък структурата на изложението следва естествената логика на обособяването и разпространението на испанския език – от историята към съвременността и от центъра (Испания) към периферията (Латинска Америка, Африка и Океания).

Първата глава („Исторически предпоставки за еволюцията на антропофоничните звукове на испанския език“, с. 43–54) е посветена на историческите корени, довели до съвременната езикова картина на Иберийския полуостров – от предримската епоха през римската, визиготската и мосарабската фаза. Всяка от фазите е описана и подкрепена с богат илюстративен материал – лингвогеографски карти и таблици, онагледяващи

фонетичните и фонологичните процеси, характеризиращи вокалните и консонантните подсистеми.

Втората глава („Синхронни алтернации в подсистемата на звуковите сегменти на испанските тополекти и интерференция на регионалните езици на Каталуния, Галисия и Баския“, с. 55–91) разглежда езиковата ситуация на Иберийския полуостров, като отчита разликите в генезиса на езиците, диалектите и поддиалектите. Подробно са описани характерните особености на вокализма и консонантизма във всеки от разглежданите диатопични варианти на испанския език при отчитане на връзката между сегментното, морфофонологичното и фонотактичното ниво, а съответните архаични или иновативни особености са представени чрез изобилие от примери.

Третата глава разработва „Акцентното многообразие в ареалите на испанския език в Латинска Америка (с. 92–142). Разгледани са 4 ареала, откроени върху представената в началото на тази част карта на регионални норми, които обобщават страните на разпространение на съответната норма: Южния конус и Рио де ла Плата, Андите, Карибския басейн и Антилските острови, Мезоамерика, Централна и Северна Америка. Езиковата картина на този континент е усложнена от множеството различни етнолингвистични влияния, произтичащи от контакт с родствени и неродствени езици. Взаимната обвързаност между диатопичните, диастратичните и диафонетичните вариации се коментира навсякъде, където това е необходимо. На редица места битуващите в литературата мнения са подложени на дискусия, без това да нарушава неутралния тон на изложението.

Четвъртата глава („Синхронни алтернации на испанските звукове в геолектите на Африка и Индийско-Тихоокеанския регион (Океания)“, с. 143–153) обхваща по-ограниченото разпространение на испаноезичието в Субсахарска Африка (Екваториална Гвинея), Филипините, на Марианските острови и островите Гуам. Гл. ас. д-р Милена Маринкова формулира спецификата на езиковата ситуация в тези региони: многоезичието, териториалната фрагментация и диастратичните разлики.

Заключението изтъква иновативността на представеното изследване и обобщава лингвогеографските и диалектографските характеристики в подсистемата на звуковите сегменти на испанския език, като се опира на конфронтативния анализ с други романски и неромански езици. Това изследване може да се приеме като методологична основа за

бъдещи изследвания, например на влиянието на английския език върху вариантите на испанския език в САЩ.

Монографията „Фонетика и фонология на говорните звукове в глобалния испанския език“ представлява универсален наръчник по фонетика и фонология на испанския език в глобален план. Тя представя авторката си като отличен специалист в интердисциплинарните области на науките за езика. Убедена съм, че богатата информация относно особеностите в подсистемата на звуковите сегменти при отделните тополекти, регионолекти и геолекти на испанския език, описана, обобщена и онагледена по най-достъпния за читателя начин, без това да е за сметка на отстъпление от строго научното изложение, ще бъде от голяма полза за студенти, докторанти и специалисти в областта на испанския и останалите романски езици, както и за по-широк кръг хуманитаристи.

Справката в за публикационната и цитатната активност на гл. ас. д-р Милена Маринкова отразява нейното ярко присъствие в научната общност у нас и извън България.

В обобщение бих желала да подчертая, че хабилитационният труд и останалите публикации, представени за конкурса, разкриват високата ерудиция на гл. ас. д-р Милена Маринкова и се отличават със забележителен професионализъм и дълбочина. Теоретико-методологичната основа на проведените изследвания е адекватно подбрана и отразява най-съвременни концепции, анализите на експерименталните данни са осъществени прецизно, изводите са убедителни, като навсякъде се подчертана връзката между теоретичната страна на изследванията и практическото им приложение. Участието на кандидатката в научно-преподавателския и административния живот на Катедрата по испанистика и португалистика я представя като ангажиран и отзивчив колега, на който разчитат и студентите, и колегите ѝ.

Въз основа на казаното смятам, че гл. ас. д-р Милена Маринкова отговаря на всички законови изисквания по обявения конкурс, което ми дава основание убедено да предложа избирането ѝ за доцент по научната специалност **2.1 Филология (Фонетика и фонология на испанския език)**, обявен в ДВ, бр. 88 от 18.10.2024, както и да апелирам към останалите членове на научното жури да дадат положителен вот.

26.02. 2025 /Проф. дфн Юлияна Стоянова/